CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

Hod V. Wilnia, 15 Lipnia 1932 h. Nr. 7-8.

„NIE ADNYM CHLEBAM ŽYWIE ČAŁAWIEK, ALE ŬSIAKIM SŁOWAM, ŠTO WYCHODZIĆ Z WUSNAŬ BOŽYCH“.

(Mat. 4—4).

ŹMIEST № 7-8.

1). Daloka prastoram — blizka ducham.
2). Pušci mianie, Boža...
3). Dzieja majej myśli, serca i woli.
4). Lekcyja i Ewanelija na IX niadzielu pa Siomusie.
5). Sledam za Chrystusam.
6). Elegija.
7). Adradženiec.
8). Listy.
9). Z biełaruskaj niwy.
10). Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.
11). Roznyja cikawaści.
12). Z palityki.
13) Knihapis.
14). Wilenskija nawiny.
15). Paštowaja skrynka
16). Žarty.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA“

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA“ KAŠTUJE:
na hod . . 4 zał.
na paŭhodu 2
na 3 mies. 1
na 1 „ 0,50

ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: całaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny 20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 bačyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI:
Wilnia, zawułak św. Mikałaja Nr. 8 kw. 3
(Wilno, zauł. św. Mikołaja 8—3)
Redaktar pryjmaje ad 9—12.

PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM CANA NUMARU 20 HR.

CHRYSCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ.

WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod V	Wilnia, 15 Lipnia 1932 h.	Nr. 7-8.

Daloka prastoram — blizka ducham.

(Z pryčyny Eŭcharystyčnaha Kanhresu ŭ Irlandyi.)

Irlandyja — heta wialikaja wyspa, pałožanaja na ŭschod ad Anhlii. Irlandcy źjaŭlajucca patomkami celtaŭ, ale z wialikaj damieškaj elementaŭ skandynaŭskich, anhlo-saskich i inš.

Irlandyja jašče ŭ XII w. była zawajawana Anhlijaj, jakaja strašenna jaje praśledawała. Praśledy hetyja najbolš byli žorstkija ŭ XVI i XVII st. Datyčyli jany žyćcia palityčnaha, ekanamičnaha, relihijnaha i nacyjanalna-kulturnaha.

Pieramožcy nie dawali zawajawanym Irlandcam nijakich prawoŭ palityčnych, enerhična i dzika dušačy kožny prajaŭ wolnaj ich u hetym kirunku dumki. Pieramožanyja adnak Irlandcy nikoli nie hadzilisia z swaim losam i biazupynna wiali časta krywawuju baraćbu z anhlijskaj tyranijaj.

U halinie žyćcia ekanamičnaha anhlijcy tak-ža dapuskalisia adnosna Irlandcaŭ strašnych hwałtaŭ. Jany prosta kanfiskawali ich ziemli i addawali swaim lordam. U wyniku hetkaj anhlijskaj palityki dajšoŭšy ŭžo było da taho, što dźwie traciny ŭsiej irlandzkaj ziamli (4 miljony hektaraŭ) apynulisia ŭ rukach henych čužyncaŭ panoŭ-lordaŭ. Miesnaje irlandzkaje nasielnictwa prymušana było wiaści prosta žabračaje žyćcio pad anhlijskim uciskam.

Nia lepš było i ŭ žyćci relihijnym. Kali ŭ XVI w. Anhlija adarwałasia ad jednaści z Apost. Stalicaj, žadała adarwać ad jaje i padbituju Irlandyju. Adnak Irlandyja, nia hledziačy na niabywałyja — časta krywawyja — praśledy z boku Anhlii, wytrywała pry wiery ajcoŭ swaich i astałasia nazaŭsiody wiernaj Katalickamu Kaściołu.

Žorstka tak-ža raspraŭlaŭsia anhlijski ŭrad i z kožnym prajawam žyćcia kulturnaha i nacyjanalnaha Irlandcaŭ. Dziakujučy praśledam i niščeńniu fizyčnamu i duchowamu Irlandyi, wializarnaja bolšaść Irlandcaŭ zabyłasia swajej mowy, prymajučy mowu swaich zaborcaŭ. Tak naprykład u 1911 h. znała jšče irlandzkuju mowu jakoha paŭmiljona, a znali wyklučna mowu irlandzkuju ŭsiaho tolki 16,873 asoby.

Adnak, jak my ŭžo skazali, nia hledziačy na strašenny wiekawy ucisk, Irlandyja nikoli nia ŭpała ducham, nikoli nie zabyłasia ab swajej nacyjanalnaj asobnaści i nikoli nia spyniałasia ŭ baraćbie za swaju wolu.

Urešcie nadyšła dla Irlandyi świetłaja časina. Anhlija, nia mohučy dalej trymać u pakornaści irlandzki narod, u 1922 h. „zhadziłasia" na niezaležnaść Irlandyi, jakaja ad hetaha času, praliŭšy niamała krywi, źjaŭlajecca Wolnaj Dziaržawaj, u katoraj žywie 3,160,000 asob: 2,812,509 katalikoŭ i 327,179 pratestantaŭ.

U skład hetaj Wolnaj Dziaržawy nie ŭwajšli jšče paŭnočnyja ziemli Irlandyi. Kraj hety choć maje šyrokuju aŭtanomiju z swaim sojmam i ŭradam, ale jašče ličycca składowaj častkaj Anhlii. U hetaj niazłučanaj irlandzkaj krainie 1,284,000 žycharoŭ, z jakich bolšaść protestantaŭ, warožych da abjadnańnia z Wolnaj Dziaržawaj. Adnak nie zaharami toj čas, kali poŭnaje złučeńnie ziamiel Irlandyi ŭsio-ž-dyki nastupie.

Usich Irlandcaŭ siańnia naličajuć 10 miljonaŭ, z jakich 7 miljonaŭ na emihracyi (Złuč. Št. Ameryki, Kanada, Afryka, Aŭstralija i h. d.), a 3 ŭ swaim krai.

*

Woś-ža ŭ hetaj Irlandyi, u jaje stalicy Dublin'ie ad 23.VI. da 26.VI siol. h. adbyŭsia 31-šy Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres, jaki byŭ adnačasna i ŭračystaściaj 1500-lećcia prybyćcia ŭ Irlandyju jaje Apostała św. Patryka.

Na Kanhres hety prybyło da miljona ŭčaśnikaŭ, a miž imi całyja pracesii ad rožnych krajoŭ, ad rožnych narodaŭ. Na Kanhresie było 9 kardynałaŭ, 300 biskupaŭ i 6 tysiač ksiandzoŭ. Dublin, addaŭšy ŭčaśnikam Kanhresu ŭsie swaje hoteli i zajezdy, i tak nia moh ich pamiaścić. Mnohija načawali ŭ pałatkach, a mnohija pad atkrytym niebam.

Na ŭračystaść prybyŭ delehat papieski kard. Lauri, jakoha pry wysiadańni z karabla spatykaŭ i prywitaŭ prezydent Irlandyi z uradam. Niaźličanyja natoŭpy Irlandcaŭ tak-ža witali papieskaha delehata, pryrakajučy adnačasna swaju wiernaść Apostalskaj Stalicy, jakaja tysiaču hadoŭ padkraplała na dušy Irlandyju ŭ jaje zmahańni za wolu.

Nabaženstwy Eŭcharystyčnyja byli pieradawany praz radjo ŭsiaŭ u świetu. Usie-ž prysutnyja na nabaženstwach, nia hledziačy na wialiki natop i dzieła hetaha na značnuju časta adlehłaść, čuli nabaženstwy daskanalna, dzia-

kujučy megafonam, pryładam uzmacniajučym hołas.

Zawiaršeńniem trydniowych Eŭcharystyčnych uračystaściaŭ była pramowa da ŭčaśnikaŭ Kanhresu praz radjo św. Ajca i ŭreście ŭračystaja, mahutnaja, wializarnaja pracesija pa wulicach Dublina.

*

Dumajučy ab dalokaj Irlandyi i ab Mižnarodnym u joj Kanhresie Eŭcharystyčnym, my skazali napačatku: „Daloka prastoram — blizka ducham. Bačym, što sapraŭdy tak. Irlandyja daloka lažyć ad Biełarusi, ale jana blizkaja nam swaim mučanictwam. Kraj hety i św. Ajciec u liście da arcyb. Dublina z pryčyny Kanhresu i i jahony delehat kard. Lauri ŭ swajej pramowie na Kanhresie nazywali „matkaj zmaharoŭ", „wyspaj mučanikaŭ".

Woś-ža swaim zmaharstwam, swaim mučanictwam Irlandyja dziŭna blizkaja Biełarusi! Rožnica miž nami tolki taja, što Irlandyja ŭžo adbyła swaje muki i ŭwaskresła, a my jašče ŭsio mučajemsia.

Eŭcharystyčny Mižnarodny Kanhres u Irlandyi — heta tryumf Praŭdy, Dabra i Sprawiadliwaści, Chrystos u św. Eŭcharystyi — heta niewycieralnaja piačać Jahonaha światoha Waładarstwa na wolnaj, ablitaj mučanickaj krywioj, Irlandzkaj ziamlicy.

Toj-ža Chrystos parukaj i biełaruskaha wyzwaleńnia i biełaruskaha ŭskrašeńnia!...

Čytajcie i pašyrajcie
„CHRYŚCIJANSKUJU DUMKU"!

PUŚCI MIANIE, BOŽA.

Siańnia nada mnoju wialikaje stada
Husiej prałacieła u niebie,
Ščymiłasia serca, jak zwonkaje ha-ha
Ab rodnaj prypomniła hlebie.

Hady pralatajuć, jak ŭ Niemni wadzica,
Imčać dzieś daloka u dal...
Boža Wialiki! puści, dzie krynica
Bje siłaj nia zmučanych chwal

Z pad karča mnie wiarby darahoje,
Dzie daŭnym .. Oj, daŭnym ŭžo daŭno
Biełaj Rusi dziciatka małoje
Puzirała ŭ prazračnaje dno.

Dy źniało swaju šapku małuju,
Pačarpnuła chałodnaj wady,
Napiłosia, kab smahu suchuju
Adahnać i nia mieć bolš biady.

Puści, nia trymaj mianie, Boža, bolš tut,
Dz'e mnie ciažka i nudna tak žyć;
Pašli mnie wiarnucca ŭ swoj baćkaŭski kut —
Tam Tabie až da śmierci służyć.

Francyja *JANKA K-k.*

HRAMADZIANIE!

Nie zabywajciesia ab swaich studentach biełarusach!

Składajcie achwiary na „Stypendyjalny Fond"!

Wilnia, Ludwisarskaja wul. № 1—19.

Kaz. Swajak. 9)

Dzieja majej myśli, serca i woli.

XII. Apošnija ŭspaminy.

Zaświr. Zakapanaje.
(1922—1925).

19.II.22. Nia splu. Piatuchi zapiajali. Takaja žurba jeść, što apisać niemahčyma. Choć ty kudy dzieńsia. Ja nia maju absalutna kamu wieryć. Zdradžajuć mianie ludzi, katorym, zdajecca, addaŭ-by ŭsio. Smiejciesia z mianie ŭsie siły tajomnyja zaświrskaha klaštaru! Ja nie pajšoŭ za wolaj ich... Adpakutuju napeŭna. Kab tolki nie abnižyć swajho pasłańnia, u katoraje wieryć nie pierastanu.

13.X.23. Zakapanaje. Paśla abiedu ŭzniałasia bura. Mianie razbudziŭ sa snu mahutny piarun, katory ŭdaryŭ hdzieś blizka i pahasiŭ elektryčnaść u całym kurorcie. U horach lažyć śnieh. Žyćcio pływie dawoli manatonna i žudka. Spatkaŭsia z druham pa mistycyzmie, starym swaim znajomym z 1913-14 h. Ciapier wysoka staić: hieneralny sekretar chadecyi. Atmosfera zakońnikaŭ akružaje mianie. Aryhinalny mieŭ son, u katorym ja hinu z ruki ŭschodniaha swajho niby brata, miž dwuch praciŭnych ideolohijaŭ (symbolizawanych u dwuch mistyčnych kirunkach), pakinieny nawat baćkami, katorych prašu (jak niaboščyk) sprawić chaŭtury.

1.XI. Zaduški. Adzin u hety hod dzień hety abajdu. Jdu zaŭtra na mohiłku Jana Łuckiewiča. Spawiadajusia. Što pryniasie mnie pierałom duchowy: ci pazwole mnie Boh iści dalej? Tryccać treci hod krytyčny, ja mušu być zaŭsiody na ŭsio pryhatawany. Stan zdaroŭja nie waroža ničoha dobraha, choć nia jošć błahi wielmi. Malisia — trymajsia — wytrywaj: woś prahrama duchowaja na dalejšy šlach. Pracuj, raźwiwajsia, hartujsia — pomni na słowy „Ja ŭskrašeńnie i žyćcio: chto wieryć u mianie, choć-by i pamior—žyć budzie". Jaki ja cudny mieŭ son na hetu temu, a jaki strašny: zmahańnie dwuch niaboščykaŭ. Brr! Adnak-ža takija sny nie zabywajucca, choć i tłumačacca lohka myślami papiarednimi. Psychika ŭ śnie symbolizujecca dziŭna: raskazwać sny — heta toje samaje, što atkrywać siabie.

LEKCYJA I EWANELIJA NA IX NIADZIELU PA S'OMUSIE.

I.

Braty, nie pažadajma złoha, jak jany pažadali. Nia kłaniajciesia takža falšywym bahom, jak niekatoryja z ich, ab jakich napisana: sieŭ narod ješci i pić i paŭstaŭ zabaŭlacca. Nie dapuskajmosia raspusty, jak niekatoryja z ich dapuscilisia i ŭ wadzin dzień zhinuła ich dwaccać try tysiačy. Nie spakušajmo Chrysta, jak spakušali niekatoryja z ich i ad hadaŭ pahinuli. Nie narakajcie, jak niekatoryja z ich narakali i pahinuli ad zabiŭcy. Usio heta zdarałasia z imi, jak wyabraženńie, napisana na nawuku nam, žywučym u kancy wieku. Woś-ža—chto dumaje, što jon staić, niachaj uwažaje, kab nia ŭpaŭ. Niachaj spakušeńnie waša nie pierawyšaje sił wašych. Wierny jość Boh, jaki nie dapuścić spakušwać was nad siły wašy, ale pry spakušeńni daść sposab, kab wy mahli wytrywać. (*1 Kor. 10,6—13*).

II.

U heny čas, kali prybližyŭsia Jezus da Jeruzalimu, bačačy miesta płakaŭ nad im i kazaŭ: kab-ža ty paznała i to ŭ hety dzień twoj, što na supakoj tabie! Ale ciapier heta skryta ad wačej twaich. Bo pryduć na ciabie dni, kali worahi twaje akružać ciabie wałam, i ablahuć ciabie nawokał, i ścisnuć ciabie adusiul, i na ziamlu pawalać ciabie i dziaciej twaich, što ŭ tabie jość, i nie pakinuć u tabie kamieńnia na kamieni, za toje, što nie paznała ty času adwiedzinaŭ twaich. I ŭwajšoŭšy ŭ światyniu, pačaŭ wyhaniać pradajučych tam i kuplajučych, kažučy im: napisana, što dom moj jość domam malitwy, a wy zrabili jaho kryjoŭkaj razbojnikaŭ. I nawučaŭ štodnia ŭ światyni. (*Łuk. 19,41—47*).

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.
Knižka treciaja.

Raździeł XXVII.

Luboŭ samoha siabie najbolš nas spyńwaje ŭ imknieńni da najwyšejšaha dabra.

1. Treba, synie, usio addać za ŭsio i nijakaje častki nie astaŭlać dziela siabie.

Wiedaj, što luboŭ samoha siabie šmat bolš škodzić, čymsia ŭsio inšaje.

Kožnaja reč ḿienš ci bolš ciahnie ciabie da siabie pawodle taho, skolki jaje lubiš i skolki maješ u jaje bok nachiłu.

Kali-b luboŭ twaja była čystaj, prostaj i jak treba ŭparadkawanaj — niwodnaja reč ciabie-b nie pałoniła.

Nie pažadaj taho, čaho nielha tabie mieć; nia miej taho, što ciabie-b spyńwała, što adbirała-b unutranuju swabodu.

Dziŭna, što nie addaješsia ty Mnie sam, z hłybini swajho serca, z usim, čaho tolki zachacieć ty moh-by ci z tym, čym užo wa-ładaješ.

2.XI. Mohiłki. Sumnaja adzinokaja mahiłka wajaki idei biełaruskaj: Jana Łuckiewiča. Wiečny supakoj jamu, Boža daj. Napisy niekatoryja duža pieknyja. Woś prykłady: „Poświęcił się i zginął". „Rwał się ku szczytom i padł ich ofiarą". „Boże! Żyłam, boś chciał—umarłam, boś kazał — zbaw mię, bo możesz". „Uleciała do Boga w szóstej wiośnie życia"...

Ci možna budzie kali skazać ab całym świecie fizyčnym: „radziŭsia, žyŭ, pamior?"...

14.XI. Zaświr. Radaść i wiasielle. Radaść biassumnaja, choć biaz pryčyny. Rad, što ŭznoŭ da swaich wiarnuŭsia...

7.IV.24. Zakapanaje. Razmyślaju. „Žyćcio majo heta tolki drobny epizod u isnawańni maim. Jak lohka adnak pawieryć u preegzystencyju. Ci-ž Boh pawodle Biblii nie „ŭdychnuŭ" u cieła *ducha?!* Značyć z siabie daŭ *nie šta.* Sapraŭdy, „z ničoha" moža tolki „ničoha". I nierealnaść zjawiščaŭ materjalnych moža być dakazanaj. Nawat možna pawieryć Hegelu, što byt (materjalny) i niabyt identyčny. Žyćcio heta tolki adzin z mnohich sposabaŭ prajawy samaświedamaści ducha, katory aktam tworčym adwiečnaj Božaje lubowi wyjaŭlaje siabie ŭ formie času i prastornaści. Toj świet i hety świet nieraździelny, a świet ducha bolš peŭny, čym świet eksperymentu našych zmysłaŭ. Jezus niachaj žywie ŭ wa mnie!

3.II 24. Kali wieryć snam i pracućciam, to wiasna heta dla mianie maje być krytyčnaj.

Ja zdradziŭ muzu maju i čuju pomstu jaje: wierš nia kleicca, bo natchnieńnie nie źjaŭlajecca. Na't maja adwiečnaja žurba pierachodzie ŭ stan tolki silnaj, kazaŭ-by, neŭrastenii. Chaj Boh baronie mianie ad pakryŭleńnia dušy.

20.II. Siońnia končyŭ chroniku kaścioła swajho. Sprawu kantraktu na dom paklaštorny pierasłaŭ dziekanu i da Kuryi. Chaj robiać, što chočać. Čujusia niazhorš. Horła tolki niešta nadta zdelikatnieła.

Muza maja, Ty čaraŭnica! Hdzie Ty i čamu siońnia nie adwiedała mianie: ja tak čakaŭ sercam płamiennym. Zamiest raskošnaha i čystaha swajho pahladu prysłała Ty mnie ducha błahoha: jak mara načnica nawiejeła na mianie pačućcio pryniženńia i słabaści. O jak ja lublu Ciabie, darahaja! I jak łaskaju dumkami swaimi krasu dziawoctwa Twajho wiečnaha!

2. Našto mučaješsia marnym sumam? Čamu sam robiš sabie ciažkija turboty i trudnaści?

Zaachwoćsia tolki da taho, što miła mnie, a nie ŭpadzieš u nijakuju škodu.

Kali šukaješ taho ci siaho, a chacieŭ-by być tutaka i tam dziela swajej wyhody, abo dziela taho, što tabie tak bolš chočycca — nikoli nie spaznaješ supakoju dy nie schawaješsia ad turbotaŭ; bo-ž usiudy najdziecca niejkaja niastača i praciŭnaść.

3. I tamu nie jakajaniebudź reč, jakuju ty dastaŭ sabie i nie pawialičańnie swajej majemaści karysnym tabie budzie, a chutčej paharda ŭsiaho hetaha i wykaranieńnie jaho z serca.

Heta samaje možna kazać nia tolki ab bahaćci dy ab zołacie; tasujecca heta i da pažadańnia honaraŭ dy marnaje sławy, bo ŭsio heta minaje z hetym świetam.

Mała ścieraže miesca, kali nie chapaje ducha pabožnaści; dy nia doŭha patrywaje toj supakoj, jakoha šukaješ uwonkach, kali nia budzie trywałkich padwalinaŭ u sercy, heta znača, kali nie spadziajecca jano na mianie: sam pieramianicca zdolaješ, ale nie paprawicca.

Bo pry kožnym spakušeńni znoŭ sustrenieš toje, ad čaho ŭciakaŭ, a mo' na't jašče bolš.

Malitwa ab čystaje serca i niabiesnuju mudraść

4. Daj mnie dužaść, o Panie, praz łasku Ducha Swiatoha.

Daj mnie siłu ŭzmacnicca ŭ nutry maim, ačyści serca majo ad usialakaje niepatrebnaje dumki i turboty, dy kab nia zwodzili mianie pažadańni rečaŭ błahich, ci cennych, ale kab ja na ŭsio zahladaŭsia, jak na minajučaje, z jakim i ja sam minu chutka.

Bo-ž ničoha trywałkaha pad soncam, a paŭsiudy tolki marnaść i turboty ducha. O, jaki razumny toj, chto hetak dumaje!

5. Daj mnie, Boža, niabiesnuju mudraść, kab nawučyŭsia ja chutčej za ŭsio Ciabie šukać dy znachodzić; wyšej za ŭsio spaznać dy lubić, a ŭsio inšaje, kab zdolaŭ ja ściamić, tak jak jano jość pawodle paradku mudraści Twajej.

Daj, kab z ahladnaściu adchilaŭsia ja ad tych, što chwalać mianie zašmat dy kab ciarpliwa znosiŭ ździek swaich worahaŭ.

Bo-ž heta wialikaja mudraść — nie zwaruchnucca pawiewam słoŭ, dy nie nastaŭlać wušej na sałodkija nahawory: hetkim čynam možna biaśpiečna jści, raspačatym šlacham.

Raździeł XXVIII.

Praciŭ tych, jakija abmaŭlajuć.

1. Nia trywožsia, synie, kali chto ab tabie błaha dumaje, abo hawora tabie toje, čaho ty nieachwotna słuchaješ.

Tabie jašče horš ab sabie treba dumać i wieryć, što niama nikoha tak niedałužnaha, jak ty.

Kali žywieš unutranym žyćciom, mała budzieš zwaračwać uwahi na pustyja i chutka minajučyja słowy.

10.II.25. Siońnia byŭ u mianie wiečaram wajawoda Račkiewič. Zakrystyjan, katory pilnawaŭ pryjezdu, nie dapilnawaŭ. Pozna ŭwaliŭsia (kala hadz. 10 wieč.) z całaj świtaj. Spatkańnie naahuł mieła charaktar drenny: raz — kryšku nieŭspadzieŭna, a druhoje — pozna. Dumaju, što wysnawy z jaho buduć nie na plus. Pluń ščyra ŭ bok ich, tolki škada, što moža być nie na karyść Zaświrskamu kaściołu. Abwioŭ jaho ja pa ŭsich kalidorach i ŭ światyni.

13.VI. Zdaroŭje majo horš: bol u prawych hrudziach kolki dzion nie ŭstupaje. Ech, ty dola — dola! Adnak: „Contra spem spero!“ (Praciŭ nadziei nadziejusia).

22.V. Siońnia zniačeŭku ŭlez da mianie sam ministar Tugut. Strašenna čaławiek chałodny: mo' tak i treba ministram. Pryjechaŭ z swaim „Klubam Pracy“. Chaminski wielmi miły i elehanska paddziaržaŭ mianie ŭ maim lišnim kłopacie. Pytaŭsia ministar ab mowie biełaruskaj u škole: „Ci składali deklaracyi baćki?“ Nia wyraziŭ ničoha na dzieraŭlanym twary, jak-by krychu padparachnieŭšym. Ničoha nie skazaŭ, kali dawiedaŭsia, što ŭ kaściele ŭžywajecca biełaruskaja mowa ŭ charaktary „pomocniczej“.

Kaniec.

Uwaha Redaktara-Wydaŭca. „Dzieja majej myśli, serca i woli“ — heta zapiski Kaz. Swajaka ab jahonym žyćci ad dziacinstwa da 1925 h. ŭklučna. Z nastupnaha 1926 h., jak bačym, niama nijakich zapisak, bo ŭ hetym hodzie pieśniara-myśliciela siarod nas niastała.

Rukapis „Dziei“ byŭ u swaim časie polskimi ŭładami aryštawany i dałučany da sudowaj sprawy, jakaja pryhataŭlałasia Swajaku za biełaruskaść, ale jakaja z niastačy dokazaŭ była skasawana. Byŭ tady takža wiernuty i rukapis hetaj „Dziei“.

Ks. Ad. St.

Nie małaja heta sprawa zmoŭknuć u hadzinu błahuju, dy sercam da mienie źwiarnucca, nie prajmajučysia ludzkimi sudžeńniami.

2. Niachaj nie chawajecca twoj supakoj u wusnach ludziej, bo ci dobra ci drenna jany ab tabie sudziać, ty nia budzieš inšym čałaviekam. Dzie-ž sapraŭdny supakoj i sapraŭdnaja sława? Ci-ž nie ŭ mianie?

A chto nia imkniecca spadabacca ludziam dy nie pałochajecca zhubić ichnuju łasku, toj budzie karystacca wialikim supakojem.

Z hrešnaha kachańnia dy pustoha spałachu źjaŭlajecca niesupakoj i raściarušańnie ducha.

Raździeł XXIX.

Jak u chwiliny turbotaŭ klikać treba Boha dy Jaho bahasławić.

1. Niachaj Imia Twajo, Boža, budzie bahasłaŭlenym nawieki za toje, što zwoliŭ Ty dapuścić na mianie hetuju spakusu i turbotu.

Nia zdoleju jaje paminuć i ŭciačy, dyk nieabchodna treba mnie źwiarnucca k Tabie, kab Ty pamoh dy źwiarnuŭ mnie ŭsio na dabro.

Hospad! Woś ciapier ja ŭ turbotach i ciažka majmu sercu i wielmi ciarplu ja ad hetaha.

I što-ž skažu ciapier ja, Ajciec najmilejšy? Aḫarnuŭ mianie ździek i niemač. Wyswabadzi mianie ad ḫetaje časiny (Jan, 12, 27).

Ale tamu pryšła hetaja niaščasnaja časina, kab u wa ŭsiej krasie swajej zazichacieła dabrata Twaja, kali mianie tak spakoranaha padniać dy aswabadzić zachočaš.

Chaj Tabie spadabajecca aswabadzić mianie, bo što-ž ja biedny pačnu i dzie apynusia biez Ciabie?

Daj ciarpliwaść, Hospadzie, jašče na hety raz; pamažy mnie, o Boža moj, a nie spałochajusia, kali na't i wielmi ciažka mnie budzie.

2. A ciapier, siarod usiaho hetaha, što skažu ja? Hospadzie, niachaj budzie wola Twaja. Ja sapraŭdy zasłužyŭ i na turboty i na ŭcisk.

I tamu treba napeŭna, kab ja ich strywaŭ, dy kab tolki ciarpliwa, pakul bura nia minie dy znoŭ nia budzie lepš!

Bo moža ŭsiemahutnaja ruka Twaja i hetuju spakusu adchilić ad mianie dy pamienšyć siłu jaje, kab nia ŭpaŭ ja pad jaje ciažaram; bo-ž časta hetak i raniej mnie Ty rabiŭ, o Boža moj, miłasernaść maja!

I admiena heta čym trudniejšaja dla mianie, tym lahčejšaja jana dla Ciabie, *bo jana jość čynam Prawicy Najwyšejšaḫa* (Ps.76,11).

Mała pračytać ḫazetu samomu: t r e b a jaje pračytać sabranym susiedziam r a z a m!

ELEGIJA.

(Pawodle Sławackaḫa).

Sumna mnie, Boža! Chodź pahoda krasna;
Ziamielka ŭ wosień bahacieje duža;
Na niebie sonca jašče świecić jasna —
Pryrodzie słuža...
Mianie ŭsio heta paciešyć nia moža.
Sumna mnie, Boža!

Wun brat pakinuŭ brata ŭ niadoli;
Tam siracina tužyć pad paroham;
Udowy biedny, što biaz chleba-soli,
Płačuć prad Boham.
Što złość ludzkaja jašče biedy množa,
Sumna mnie, Boža!

Toj dla bahaćcia, toj dla intaresu,
Inšy dla sławy pracawaŭ-by wiečna:
Jak biezrazumny, pradajucca biesu,
Žywuć biaspiečna.
Jak heta baču, što im nie pamoža,
Sumna mnie, Boža!

Jak woŭk hałodny, što łamaje kości
Waŭku druhomu... ludzi horš ad bydła —
Bo, syty byŭšy, tolki z swajej złości
Žrucca abrydła.
Što žywuć ludzi miž saboj nia hoža,
Sumna mnie, Boža!

U wosień baču, jak busieł-sirota
Pa poli chodzić, hramadoj pakinien:
Jamu u wyraj zamkniony waroty...
Chto jamu winien?
Pakul chto praŭdu mnie ŭ serca pałoža,
Sumna mnie, Boža!

Znać ja nia znaju i nia budu wiedać,
Skul tyja śmiechi u ludziej biarucca,
Što tak wiasioła siadajuć abiedać —
Syta nažrucca?...
Mianie nia ciešyć ni abied, ni łoža:
Sumna mnie, Boža!

O, kraj naš rodny! Choć nia maješ siły,
Ty — naša maci — Biełaruś światajal
Tabie kapaje syruju mahiłu
Podłaść ludzkaja.
Što naša słabaść worahaŭ nia zmoža,
Sumna mnie, Boža!

My — adzinoki, jak toj kołas ŭ poli:
Jak zboža zžali — jon astaŭsia sumny;
Inšy združyliś, šukajučy doli —
Jany razumny!
My razłučyliś, dyk chto nam pamoža?
Sumna mnie, Boža!

Ale nia strašna budzie złość ludzkaja,
Kali my družna staniem ŭ abaronie:
Bo nam pamoža Dobraść Try-Swiataja —
Boh na Syjonie.
Pakul my bratniaj družby nie załožym,
Sumna mnie, Boža!

W. A.

Adradženiec.

Adol Worsa — małady dziajač biełaruski, widziačy niadolu swajho narodu i šukajučy sposabaŭ na toje, kab pamahčy jamu — dajšoŭ da taho prakanańnia, što adzinym peŭnym tut sposabam budzie *adradžeńnie* hetaha narodu.

Dajšoŭ da hetaha prakanańnia jon čytajučy biełaruskija knižki, hazety, a najbolš pryhladajučysia da žyćcia swajho narodu; bo toje ŭsio, što jon kruhom siabie bačyŭ, čuŭ — najlepiej jaho prakonwała, što inakšaha sposabu niama.

Zrazumieŭšy heta i aznajomiŭšysia z adradženskim rucham biełaruskim, Worsa kinuŭsia da pracy dla swajho narodu na niwie adradženskaj, kinuŭsia z całym zapałam swajho maładoha, haračaha serca; i nia hledziačy na swaje jašče dawoli maładyja hady jon užo wyjawiŭ siabie, jak dziejača biełaruskaha. Imia jaho ŭžo možna było bačyć nawat i ŭ hazetach.

I zdajecca, čaho ž jamu jašče chacieć! Pawinien być z hetaha ŭsiaho wielmi rady; ale dzie tam! Ad jakohaści času jon chodzić jakiści zadumany; prosta, jak kažuć, sam nia swoj.

I čaho-ž heta jon tak mučycca?

Ci taho, što im dziaŭčyna zhańbawała? Taja dziaŭčyna, katoraja jamu najlepiej za ŭsich spadabałasia; katoruju jon pačynaŭ lubić, biez katoraj jamu ŭwieś świet byŭ niacikawy? I nia wiedama, što z im mahło-b stacca, kab nia toje, što jaho paciahnuła za saboj ideja biełaruskaha adradžeńnia. Dziakujučy hetamu, jon nie paddaŭsia biezhraničnaj rospačy, ale pačuwaŭsia da taho, što musić žyć, musić pracawać dla dabra ŭsiaho narodu. Jon jašče znajšoŭ u sabie patrebny zapas biełaruskaje razwahi, jon, kirawany ŭžo nie pryrodnaju miłaściu da jaje, ale chryścijanskaju miłaściu bližniaha, moh skazać jašče: „Nu, što-ž... trudna! Siłaju luby nia budzieš! I jana tamu nie winawata, što ja joj nie pad myśli!..“

Ci moža taho Adol smucicca, što jon biedny? A čaławiek biedny — heta wiečny mučanik.

Ale-ž i heta nie! Jon — filozaf, nia tak z nawuki, jak z swajej natury; jon razumieŭ, što ščaście nia ŭ hrošach, što heta marnaść. Pry hetym čaławieku biednamu lahčej budzie ŭmirać, bo nia budzie čaho škadawać. Tak! Čym trudniejšaje žyćcio, tym lahčejšaje skanańnie A ciarpieć us'oroŭna čaławieku na hetym świecie mus, bo ziamla — heta dalina śloz. Takuju filozofiju jon stasawaŭ da swaje asoby, a da druhich jon mieŭ serca litaściwaje, tak što biaz žalu nia moh hladzieć na čužoje hora.

Ci moža jašče jaki hrech ciažki jon maje na sumleńni?

I heta nie! Kali i mieŭ by toje niaščaście ciažka zhrašyć, to jon znaŭ darohu da prabačeńnia, jakoju jość žal daskanalny, a potym spowiedź.

Pryčynaju jaho smutku było toje, što jon, razumiejučy ŭsiu adkaznaść, jakuju jon pryniaŭ na siabie, jak dziajač biełaruski — nia mieŭ adnak stałaha prakanańnia, čym jon maje kirawacca ŭ swajej pracy na biełaruskaj adradženskaj niwie. Worsa rabiŭ toje, što ličyŭ patrebnym; pracawaŭ z miłaści dla swajho narodu; kirawaŭsia tolki swaim pryrodnym rozumam. Ale hetaha jašče jamu było zamała. Jon chacieŭ mieć aŭtorytet bolš pawažny. Jon nia wiedaŭ, ci ŭ hetaj sprawie maje kirawacca nawukaj hetaha świetu, ci zakonami Božymi. Ci jaho prahramaj pawinna być luboŭ, ci nienawiść...

Tak biŭsia jaho rozum, šukajučy adkazu na henyja pytańni; tak chadziŭ jon zadumany. Až adnaho razu pryjšli jamu na pamiać słowy Chrysta, katory skazaŭ: *„Ja daroha i Praŭda i Žyćcio!“* (Joan XIV, 6).

Worsa wiedaŭ, što Syn Božy, pryšoŭšy na hety świet, kab dakanać *tajnicy Adkupleńnia,* razam z hetym — nia ŭnikajučy ŭ dalejšyja mety Božyja — i dla taho, kab nawučyć ludziej, jak jany majuć žyć na świecie. Chrystos — hety boski Wučyciel—i wučyŭ ludziej, wučyŭ nia tolki słowam, ale i swaim ułasnym prykładam. Jon pakazaŭ ludziam darohu, katoraj jany pawinny trymacca, Jon nawučyŭ ludziej praŭdy, Jon daŭ čaławieku paŭnatu žyćcia.

Wiedaŭ Worsa i toje, što dla čaławieka — adzinki Chrystos jość Wučycielem najdaskanalšym, ale — dumaŭ sabie Worsa — ci nawuka Chrysta moža być zastasawana da žyćcia całaha narodu — hetaj adzinki składowaj? A ŭ bližejšym sensie, ci moža być zastasawana da našaj adradženskaj pracy? I paśla zastanaŭleńnia nad hetym pytańniem jon ubačyŭ, što choć niaświedama, a ŭžo jon *stasujecca* da hetaj nawuki.

Bo nawuka Chrysta — heta nawuka lubowi. Chrystos — heta najbolšy wučyciel lubowi.

A nia što inšaje, jak luboŭ da swajho narodu zmušaje biełaruskich dziejačoŭ da pracy na adradženskaj niwie Bo jany bačać u adradžeńni adziny, najbolš peŭny sposab da lepšaha bytu swajho narodu.

Taksama i naš Worsa; jon lubić swoj narod. Lubić jon i ŭsich inšych ludziej na świecie, bo jon wiedaje, što kožny čaławiek na świecie heta jaho brat, kožny čaławiek ciarpić, kožny maje serca takoje ŭražliwaje, zdolnaje tak hłyboka adčuwać, zdolnaje acanić, jak zroblenaje jamu dabro, tak i pryčynienuju jamu kryŭdu. Ale swoj narod biełaruski jon lubić najbolš, lubić jaho za toje, što jon *swoj* i tym bolš jaho lubić, što jon taki apuščany... I luboŭ heta da swajho narodu jaho prosta śpiakaje, i ŭ hetaj lubowi Worsa hawaryŭ sabie: *„Prahnu dla Ciabie, Narodzie moj Biełaruski, ščaścia — ščaścia nia tolki ziamnoha, ale taksama ščaścia i ŭ žyćciu wiečnym! Chaču, kab Ty, moj Narodzie, mieŭ udzieł u žyćciu Božym, katoraje praznačana čaławiectwu ŭ budučynie!“*

Tak Adol Worsa nia čym inšym, jak luboŭju kirawaŭsia ŭ swajej adradženskaj pracy. I dobra! Bo luboŭ — heta krynica twórčaści i siły, luboŭ — storažam ładu i paradku, luboŭ— paciechaju i asałodaju žyćcia.

A lubowi — hetaj najwyšejšaj nawuki na

ziamli, najlepiej nas wučyć Chrystos; Jon wučyć nas hetaj najbolšaj mudraści, jak słowam, tak i prykładam. Chrystos tady i ŭ našaj adradženskaj pracy pawinien być dla nas adzinym Wučy cielem.

I ŭsie narody, ciapier, ńa zary swajho adradžeńnia, pawinny Jaho nawukaj kirawacca ŭ-wa ŭsich halinach swajho narodnaha žyćcia.

Bo nawuka Chrysta — nawuka lubowi nie ahraničwajecca na nawučańni čaławieka-adzinki Nie, jana siahaje hłybiej! U dumcy Zbaŭcy było — nawučyć ludziej, jak žyć pa božamu, žyć pawodle asnoŭ lubowi i ŭ žyćciu hramadzkim, ŭ žyćciu palityčnym, ekanamičnym, tak i ŭ žyćciu narodnym naahuł.

Chrystos heta ž Boh, a Boh heta Krynica samaje mudraści. I biednaje čaławiectwa sapraŭdy, jak nia silicca, ničoha razumniejšaha nad mudryja zakony Chrystowy nikoli nia wydumała i nia wydumaje.

Naš Worsa, zrazumieŭšy ŭsio heta, staŭ adrazu wiasioły i radasny, bo jon znajšoŭ punkt apory ŭ swajej adradženskaj pracy; punkt tak mocny, jak ničoha na świecie. Hetym punktam jość Chrystos, Boh, Moc usiemahutnaja, Si a-Mudraść, što kiruje całym suświetam... Adol Worsa znajšoŭ darohu, jakoju jon pawinien wiaści swoj narod da lepšaj doli. Jaho wusny šaptali raz za razam: „Tak, tak...nia inačaj, tolki toje, jak kaža św. Aŭhustyn, što *daroha naša — heta Chrystos!*"

D. Aniśko.

Listy.

Z WIZYTACYI J. E. BISKUPA M. ČARNECKAHA.

Delatyčy. 6.V. siol. h. naša ŭschodnia-sławianskaja parafija abchodziła ŭračystaść św. Jana. Na hety dzień prybyŭ da Delatyč J. E. unijacki biskup M. Čarnecki ŭ tawarystwie Ks. praf. dr. K. Kułaka z Pinska. Uračystaść udałasia duža dobra. U hetym dni było až piać kazańniaŭ. Pabiełarusku hawaryŭ a. Z. Šymkiewič, ks. K. Kułak — pabiełarusku, rasiejsku i papolsku.

Janaŭ Kobrynski. Ad całaha radu hadoŭ 15.V. u Janawie adbywałasia ŭračystaść bahasłaŭlenaha mučanika Andreja Baboli, apostała Paleśsia. Woś-ža adbyłasia heta ŭračystaść i sioleta, na jakuju prybyło ŭ Janaŭ čatyroch unijackich świaščeńnikaŭ, u liku jakich byŭ takža a. Ul. Anoška, biełarus. Apračа Imšy św. łacinskaj, była takža atpraŭlena i sławianskaja, padčas jakoj miascowy probašč łacinski, praciŭnik Unii, razdawaŭ ludziam prociŭunijnyja brašury ks. Lubianca. Hetak u nas niekatoryja „pracujuć" dla Unii!... *J.*

Z biełaruskaj niwy.

Los Wil. Bieł Himnazii dalej niapeŭny. 26. VI. wybrany nowy Prezydyum Bećkaŭskaha K-tu, jaki kłapocicca ab dalejšym isnawańni himnazii. Polskija školnyja ŭłady pakulšto namieru swajho ab „upaństwowieniu" biełaruskaj wilenskaj (i nawahradzkaj) himnazii nie źmianiajuć.

Ks. J. Turonak biełarus, jaki prabywaje ŭ Haliččynie, z wikaryjatu ŭ Tarnopali naznačany na takoje ž stanowišča ŭ Kaniuchi kala Brežan u archidyecezii Lwoŭskaj, hreka-katalickaha abradu.

Student teolohii K. Najłowič, marjanin z Drui, niadaŭna ŭ Rymie atrymaŭ dyjakanat. Nowapaświačany dyjakan razam z J. E. biskupam P. Bučysam byŭ na Kanhresie ŭ Dublinie i maje być u Welehradzie.

Ks. W. Harasimowič pamior 25 VI. siol. h. u Moščenicy pad Piotrkowam. Niabožčyk pačuwaŭ siabie biełarusam i ŭ hadoch 1917—19 0 prymaŭ udzieł u biełaruskaj pracy ŭ Miensku. Paśla žyćcio jaho zakinuła ŭ Polšč, dzie i pamior u razłucy z rodnaj staronkaj. Niachaj adpačywaje ŭ supakoju!

25-leććie świaščenstwa Ks. Fr Hrynkiewiča. 24.VI. siol. h. Ks. Fr. Hrynkiewič uračysta światkawaŭ 25-leććie swajho świaščenstwa. Jubilat nałeža da pioneraŭ biełaruskaha ruchu na hruncie kaścielnym i narodnym. Na biełaruskaj niwie pracawaŭ jon z 1903 h., budučy studentam Pieciarbnrskaj Duch. Akademii, asabliwa ž ad 1909 h. da 1915 u Horadni, dzie kirawaŭ hurtkom biełaruskaj školnaj moładzi. Niamała jon takža pryčyniŭsia i da wydawiectwa „Biełarusa", jaki wychodziŭ u 1913—1915 h. Redakcyja „Chr. Dumki" wyražaje Dastojnamu Jubilatu sardečnyja pažadańni!...

a. J. Hermanowič prybyŭ ščaśliwa ŭ Charbin 23.V. siol. h., dzie naznačany wychawaŭcam 60-ci chłapcoŭ u himnazijalnym internacie.

„Пралескі" — wučnioŭskaja časopiś Wilenskaj bieł. himnazii — wyšła ŭ červieni siol. h. Redakcyjnaja kalehija pracuje pad nahladam wučyciela W. Hryškiewiča.

Wyšli z druku: „Kaniok-Harbuniok" — W. A.; kaštuje 50 hr.

„Dzieja majej myśli, serca i woli" — K. Swajaka; kaštuje 50 hr.

„Шлях Моладзі", Nr. 6. Žmiest rožnarodny i cikawy.

„Да Злучэньня", Nr. 6. Časopiś biełaruskaj unijnaj dumki.

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

Eŭcharystyčny Mižnarodny Kanhres u Dublinie zakončyŭsia 26.VI. Kanhres hety, na jakim byli pradstaŭniki badaj usich krain świetu, mieŭ charaktar duža ŭračysty i pakinuŭ hłyboki relihijny śled na dušach jaho ŭčaśnikaŭ.

Nawarot kitajskaha mastaka - malara. Na Siomuchu ŭ kaplicy Apostalskaj Prefektury ŭ Pekinie atrymaŭ św. Chrost, pieršuju św. Komuniju i Konfirmacyju kitajski mastak m lar Lue—Čang. Nowanawierniеny mastak zaniaŭ ciapier katedru mastactwa ŭ katalickim Pekinskim uniwersytecie.

Nowy biskup kitajčyk. Apošnim časam hazety padali, što paświačany na biskupa jašče adzin kitajec Jan Čang, jaki ŭžo naznačany na Apostalskaha wikaraha ŭ Choshien, u prawincyi Hopeh.

Bahasławienstwa św. Ajca Amerykanskaj Katalickaj Presie. U adkaz na depešu z wyražeńniem wiernaści i češci św. Ajcu ad imia ahulnaj katalickaj arhanizacyi, kard. Pacelli prysłaŭ takža depešu z bahasławienstwam św. Ajca dla hetaj arhanizacyi.

U Francuskim parlamencie ŭ našym časie znachodzicca tolki adzin katalicki ksiondz.

Apostalskija wizytacyi J. E. biskupa Čarneckaha. Na pačatku siol. h. J. E. unijacki biskup Čarnecki wizytawaŭ Prykarpaćcie i Łatwiju, dzie staraŭsia naładzić relihijnaje unijackaje žyćcio, paśla J. E. wizytawaŭ unijackija parafii ŭ Polščy, byŭ na Konhresie ŭ Dublinie, a takža jašče budzie na Konhresie unijnym u lipni ŭ Welehradzie i na unijonistyčnaj naradzie ŭ Pinsku ŭ pačatku wieraśnia.

Pieršaja pracesija ŭ Albertynie (Słonimski paw.) na čeść Najśw. Serca Jezusa adbyłasia pa aktawie Božaha Cieła. Pracesijaj hetaj kirawali ajcy Jezuity łacinskaha abradu, jakija tam pracujuć razam z uschodnikami.

Biazbožnaja wystaŭka ŭ Sawietach Centralny biazbožny muzej u Maskwie, jaki mieścicca ŭ byŭšym „strastnym" manastyry, arhanizawaŭ astatnim časam u mnohich miajscoch Rasiei biazbožnickija wystaŭki dziela pašyrańnia biazbožnictwa.

Kodeks Kananičnaha Prawa Unijackaha Kaścioła. Hazety padajuć, što adzin tom kananičnaha prawa unijackaj carkwy ŭžo hatoŭ. Usia praca nad uparadkawańniem hetaha prawa maje być zakončana za 4—5 hadoŭ.

Narada ŭ Pinsku ŭ sprawie unii, za prykładam minułych hadoŭ, adbudziecca sioleta ŭ pačatku wieraśnia.

Konhres unijonistyčny ŭ Welehradzie adbudziecca ŭ pałowie hetaha miesiaca i budzie paświačany nawukowamu wykazańniu rožnicy miž Kat. Kaściołam i Praw. Carkwoj.

Roznyja cikawaści.

Śmiech adznakaj cywilizacyi. Užo daŭno było wiedamym, što čaławieka rožnić ad žwiaraci, miž inšym, śmiech. Apošnija-ž nawukowyja doślédy praŭdu hetu nia tolki paćwierdzili, ale tak ža wykazali, što nawat anatamičnaja budowa žwiaraci takaja, što jany nia mohuć śmiajacca. Nawuka wykazała takža, što čym čaławiak mienš kulturny, mienš raźwity, tym mienš jon śmiajecca i tym mienš jon moža śmiajacca.

Jak doŭha žywuć niekatoryja stwareńni Nawuka wykazała, što tolki čatyry stwareńni daŭžej žywuć, jak čaławiek. I tak wialikija žaŭłaki (čarapachi) žywuć ad 150 da 200 h., sapy da 118 h., skalnyja arły da 104 h., kruki, warony i papuhai da 100 h.

Wulica im Piusa XI. Nadaŭna na pasiedžańni Miestawaj Rady ŭ Waršawie pastanoŭlena pierainačyć wul. Pieknuju na wulicu piusa XI.

Prawasłaŭnyja (ukraincy?!) u Łatwii. „Biuliteń Hieohrafičnaha Italijskaha T-wa" ŭ Rymie padaje, što ŭ Łatwii minułaha hodu było 39.029 prawasłaŭnych ukraincaŭ, z jakich 4,571 u Ryzie. Woś ža dziwicca treba, jak nawukowaje T-wa moža tak mylacca. U Łatwii ŭ hetkim liku žywuć biełarusy, a nie ukraincy.

Japonija, jak heta widać z apošniaha špisu, naličaje 62.997,200 žycharoŭ.

Miljon dalaraŭ na lačeńnie zuboŭ Ułaśnik fabryki fotohrafičnych apparataŭ „Kodak" u Ameryc Jury Eastman, afiarawaŭ miljon dalaraŭ miestu Štokholmu na lačeńnie zuboŭ darastajučaha pakaleńnia. Za hetyja hrošy maje być zbudawanaja wialikaja zubnaja klinika, u jakoj buduć lačyć biasplatna zuby dzieciam da 16 h.

Skolki žycharoŭ, stolki i karoŭ Cikawy byŭ wynik apošniaha ahulnaha špisu ŭ Danii. Akazwajecca, što ŭ hetym krai 3 miljony ludziej i 3 miljony karoŭ.

Z palityki.

Narada ŭ Lozańnie užo adbywajecca niekalki tydniaŭ. Sabralisia tudy pradstaŭniki bolšych dziaržaŭ i starajucca wycisnuć ad Niemcaŭ jak najbolš hrošaj. Niemcy adnak wyrazna zaznačajuć, što stolki płacić, skolki wymahaje pawajenny Wersalski traktat, nia mohuć. Čym hety torh skončycca — niawiedama.

U Genewie takža adbywajecca narada. Radziać nad razbrajeńniem. Sprawa jdzie tuha. Pokulšto hutarki nie dawiali da ničoha pawažnaha.

U SSRR, nawat u Ukrainie, jak pišuć hazety, raspačaŭsia hoład. Jašče leta i wosień niejak pieratrywajuć, ale moža być duža ciažka zimoj.

Francyja procіŭ Polščy, Ciapier u Francyi ŭrad lewy. Woś ža hety ŭrad pačynaje dawoli niaprychilna adnosicca da Polščy. Urad hety ŭwažaje, što Francyi bolš treba družyć z Niamieččynaj, jak z Polščaj.

U Niamieččynie niespakojna. Dachodzić da značnych wuličnych zabureńniaŭ. Haloŭnaja pryčyna hetaha — biezrabоćcie. Fašyst Hitler u wačach narodu ŭściaž wyrastaje. Zdajecca, što pry nowych wybarach u parlament, jakija adbuducca ŭ žniŭni, hety Hitler budzie mieć wializarnuju bolšaść i zabiare ŭładu ŭ swaje ruki.

VIII Kanhres nacyjanalnych mienšaściaŭ adbyŭsia ŭ Wienie 29 i 30.VI. Biełarusy sioleta na Kanhres hety swajho delehata nie pasyłali, ahraničylisia tolki prywitalnym piśmom ad imia Biel. Nac. K-tu ŭ Wilni.

Knihapis.

PRAWDA O ALBERTYNIE. W odpowiedzi p. Wł. Jeśmanowi z Berdowicz i Ks. Kan. Ad. Abramowiczowi z Białegostoku. — *Ks. Włodzimierz Piątkiewicz,* Protoigumen Misji Wschodniej Tow. Jezusowego. Str. 47. Kraków 1932.

Pad hetkim zahałoŭkam niadaŭna wyšła ŭ Krakawie knižyca, ab źmieście jakoj lohka dahadacca z samoha jaje nazowu.

Woś-ža na praciahu niešta dwuch apošnich hadoŭ z boku polskich nacyjanalistych wiałasia niawybrednaja i duža zaŭziataja baraćba procіŭ unijackaj pracy Ajcoŭ Jezuitaŭ u Albertynie, Słonimskaha paw.

Aburajucca henyja nacyjanalisty na Ajcoŭ Jezuitaŭ za toje, što jany starajučysia być praŭdziwymi katalikami i rachujučysia z faktyčnymi warunkami swajej pracy, trymajucca ŭschodniaha abradu i, miž inšym, karystajucca biełaruskaj mowaj. Woś ža Protoihumen Uschodniaj Misyi ŭ Albertynie Ajciec Uł. Piontkiewič u swajej knižycy i raspraŭlajecca z henymi napaściami. Treba pryznać, što rasprawa jaho duža ŭdatnaja i nie adnamu zdolnaja atkryć wočy na pracu Ajcoŭ Jezuitaŭ u Albertynie i na istotnyja mety hetaj pracy. Biełarusam radzim z uspomnienaj knižkaj zapaznacca bližej.

N.

Redaktar Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ
Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 6 10.

Wilenskija nawiny.

Jubilej ks. praf. P. Kraŭjalisa. Wiedamy ŭ Wilni litoŭski dziajač ks. Praf. Kraŭjalis 29.VI. siol. h. uračysta światkawaŭ: 50 lećcie žyćcia, 25-lećcie świaščenstwa i 10 lećcie kulturna-praświetnaj pracy na litoŭskaj školnaj niwie, jak staršyni T-wa „Rytas". Z hetaj pryčyny jubilat mnohich z wilenskaha duchawienstwa na čale z J. E. Mitrapalitam u Duch. Seminaryi prymaŭ abiedam. Na abiedzie hetym wystupała mnoha pramoŭcaŭ, miž jakimi prywitaŭ Jubilata pabiełarusku Ks Ad. Stankiewič U tym-ža samym dni Jubilat pryniaŭ wiačeraj pradstaŭnikoŭ litoŭskaha hramadzianstwa, na jakoj ad biełarusaŭ witaŭ jaho inž. A. Klimowič, a ad palakoŭ praf. Otrembski.

Zwalniajuć służačych. Wilenski mahistrat z pryčyny kryzysu, pačaŭ zwalniać swaich uradoŭcaŭ. Lik biezrabotnych takim čynam pawialičwajecca.

Pastyrskija wizytacyi. J. E. Arcybiskup-Mitrapalit ad II IV. da 12.VI. siol. h. adbyŭ pastyrskija wizytacyi ŭ paw.: Horadzienskim, Sakolskim, Waŭkawyskim i Wałožynskim.

U Wil. Duch. Seminaryju Ks Rektar užo pačaŭ prymać kandydataŭ, jakija pawinny padać: prośbu ab pryniaćci, metryku chrostu, atestat ab matury i paświedčańnie ab maralnaści ad probašča i prafesara škoły.

Paštowaja skrynka.

W. K. Za pamiać i za dalar dziakujem. Adras źmianiajem.

Ks. E. J. 4 zł. atrymali, dziakujem.

N. K. Dobra robicie.

Z. Ch. Karystajem. Pišycie časciej.

A. K. Najlepš zrobicie, kali padawać nam budziecie zwyčajnyja wiestki z žyćcia wašaj staronki.

D. A. Atrymali, dziakujem, skarystajem.

Z pryčyny letniaha času, a tak-ža z pryčyny niastačy hrašowaj, da čaho pryčyniajucca mnohija našy padpiščyki, nie akuratna prysyłajučy padpisku, — čarodny numar „Chryścijanskaj Dumki" wyjdzie ŭ wieraśni miesiacy.

RED. „CHR. D."

Kutok śmiechu.

Śpis nasielnictwa.

Padčas śpisu nasielnictwa pierapiščyk pytaje žančynu: skolki ludziej jość u chacie?

Žančyna: Niama nikoha, usie pašli bulbu kapać.

Pierapiščyk: Nie razumiejecie, ja pytaju, skolki hetaj nočy spała ludziej u hetaj chacie?

Žančyna: Nichto nia spaŭ.

Pierapiščyk: Jak heta?

Žančyna: Dy tak, Kaciarynie zuby baleli, dyk nikomu zasnuć nie dała.

Ščaśliwaha Uśeścia.

Mały Staś bačyŭ kartački, jakija na Kalady, Nowy Hod i Wialikdzień atrymliwali jaho baćki z pawinšawańniem: Wiasiołych Świat, Ščaśliwaha Nowaha Hodu i h. d. Woś ža kali nastupiła Uśeście, Staś napisaŭ swajej ciotcy takža pawinšawańnie: darahaja ciotka, žadaju ciotcy ščaśliwaha Uśeścia.

Dwuženstwa.

— Chacieŭ-by ažanicca z dobraj dziaŭčynaj i z dobraj kucharkaj.

— Hetak niamožna, bo heta budzie dwuženstwa.